

ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Trnavská cesta 52
P.O.BOX 45
826 45 Bratislava

Číslo: OLP/61/2017
Bratislava: 18.01.2017

ROZHODNUTIE

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky ako príslušný orgán podľa § 5 ods. 4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z. z.“) preskúmal odvolanie účastníka konania CHORVÁTSKA ZMRZLINA, s.r.o., Prostějovská 101, Prešov, IČO 50 266 926 zo dňa 02.12.2016 proti rozhodnutiu Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Humennom (ďalej len „Regionálny úrad verejného zdravotníctva Humenné“) č.: 16/01896-2 zo dňa 16.11.2016 a podľa § 59 ods. 2 a § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) rozhodol

t a k t o :

Rozhodnutie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Humenné č. 16/01896-2 zo dňa 16.11.2016 sa podľa § 59 ods. 2 správneho poriadku **p o t v r d z u j e** a odvolanie účastníka konania CHORVÁTSKA ZMRZLINA, s.r.o., Prostějovská 101, Prešov, IČO 50 266 926 sa **z a m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e

Regionálny úrad verejného zdravotníctva Humenné vydal dňa 16.11.2016 pod č. 16/01896-2 rozhodnutie, v ktorom rozhodol, že účastník konania CHORVÁTSKA ZMRZLINA, s.r.o., Prostějovská 101, Prešov, IČO 50 266 926 (ďalej len „CHORVÁTSKA ZMRZLINA, s.r.o.“ alebo „účastník konania“) sa dopustil správneho deliktu podľa § 28 ods. 3 písm. b) zák. č. 152/1995 Z.z., podľa ktorého orgán úradnej kontroly potravín uloží právnickej osobe alebo fyzickej osobe podnikateľovi pokutu, ak v rozpore so zák. č. 152/1995 Z.z. alebo osobitnými predpismi používa do potravín nepovolené alebo zakázané prídavné látky, arómy a technologické pomocné látky, tým že v zariadení spoločného stravovania s výrobou zmrzliny teplou a studenou cestou a predajom zmrzliny, Ul. osloboditeľov č. 2620/116 v Humennom v čase kontroly dňa 22.07.2016 o 10.20 hod. umiestňoval na trh potraviny – zmrzliny, u ktorých sa chemickou laboratórnou analýzou zistilo, že pri ich výrobe použil zložky – zakázané prídavné látky, konkrétne syntetické farbivá, ktoré sa v zozname schválených prídavných látok uvedených pod č. 03 pre kategóriu potravín Zmrzliny v prílohe II nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1333/2008 o prídavných látkach

v potravinách v platnom znení (ďalej len „nar. EP č. 1333/2008) nenachádzajú, a to konkrétne:

1. zmrzlinu ovocnú s príchuťou červený melón (dátum výroby: 26.07.2016 o 14.10 hod., dátum spotreby: 27.07.2016 o 14.10 hod., pretože v odobratej vzorke bolo chemickou laboratórnou analýzou zistené, že vo svojom zložení obsahuje:
 - syntetické farbivo Ponceau 4R (E 124) o celkovom množstve 49,0 mg / kg (rozšírená neistota 4,9), ktoré sa v zozname schválených prídavných látok uvedených pod. č. 03 pre kategóriu potravín Zmrzliny v prílohe II nar. EP č. 1333/2008 nenachádza; teda v prípade zmrzliny ide o zakázané syntetické farbivo Ponceau 4R (E 124), ktoré sa v zmrzline nesmie nachádzať,
2. zmrzlinu ovocnú s príchuťou maracuja (dátum výroby: 26.07.2016 o 16.10 hod., dátum spotreby: 27.07.2016 o 16.10 hod., pretože v jej odobratej vzorke bolo chemickou laboratórnou analýzou zistené, že vo svojom zložení obsahuje:
 - syntetické farbivo Chinolínovú žltú (E 104) o celkovom množstve 27,5 mg / kg (rozšírená neistota 1,7), ktoré sa v zozname schválených prídavných látok uvedených pod. č. 03 pre kategóriu potravín Zmrzliny v prílohe II nar. EP č. 1333/2008 nenachádzajú; teda v prípade zmrzliny ide o zakázané syntetické farbivo Chinolínovú žltú (E 104), ktoré sa v zmrzline nesmie nachádzať.

Uvedené bolo zistené po vyhodnotení výsledkov chemických laboratórných analýz, čo dokumentuje záznam z úradnej kontroly potravín zo dňa 27.07.2016 o 10,20 hod., protokol o odbere vzorky potraviny zo dňa 27.07.2016 o 10.20 hod., protokoly o skúškach potravín 6454*/2016 a č. 6455*/2016 a protokoly o posúdení požívateľn č. 6454*/2016 a č. 6455*/2016.

Hore uvedeným účastník konania porušil povinnosť stanovenú v:

- § 4 ods. 1 zák. č. 152/1995 Z.z., podľa ktorého sú prevádzkovatelia povinní na všetkých stupňoch výroby, spracúvania a distribúcie, vrátane predaja na diaľku dodržiavať požiadavky upravené týmto zákonom a osobitnými predpismi,
- § 3 ods. 3 zák. č. 152/1995 Z.z., podľa ktorého požiadavky na bezpečnosť potravín a ich kvalitu, hygienu, požiadavky potravín, zložky, ako aj technologické postupy všetkých potravín, rozsah a spôsoby ich označovania, ich skladovanie, prepravu a inú manipuláciu s nimi, ich umiestňovanie na trh, ako aj zásady na odber vzoriek a metódy ich skúšania a postupy ustanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi vydanými podľa odsekov 1 a 2 je povinný dodržiavať každý, kto potraviny vyrába, manipuluje s nimi a umiestňuje ich na trh,
- § 5 ods. 2 zák. č. 152/1995 Z.z., podľa ktorého prevádzkovateľ zodpovedá za bezpečnosť a kvalitu vyrábaných potravín,
- kapitole II článku 4 ods. 1 nar. EP č. 1333/2008, podľa ktorého výlučne prídavné látky v potravinách zaradené do zoznamu Spoločenstva uvedenom v prílohe II sa môžu uvádzať na trh samostatne a používať v potravinách, a to za podmienok používania uvedených v prílohe II,
- kapitole II článku 5 nar. EP č. 1333/2008, podľa ktorého nikto nesmie uviesť na trh prídavnú látku v potravinách alebo potravinu, v ktorej sa takáto prídavná látka nachádza, ak použitie prídavnej látky v potravinách nie je v súlade s týmto nariadením,

za čo účastníkovi konania uložil pokutu vo výške 1000,- Eur (slovom: jedentisíc eur).

Regionálny úrad verejného zdravotníctva Humenné v odôvodnení svojho napadnutého rozhodnutia č.: 16/01896-2 zo dňa 16.11.2016 ďalej uviedol, že:

Účastník bol upovedomený o začatí správneho konania a požiadaný o vyjadrenie listom č. 16/01896 zo dňa 23.08.2016. List účastník konania neprevzal v odbernej lehote a tak bol zaslaný opakovane dňa 06.10.2016. Opakovaný list účastník konania prevzal dňa 18.10.2016.

Účastník konania sa k začatému správne konaniu v stanovenom termíne písomne nevyjadril. Pritom vzal na vedomie, že ak sa nevyjadrí, správny orgán bude vychádzať z toho, že účastník konania v danom konaní nemá žiadne námietky a pripomienky.

Žiada sa zdôrazniť, že je nesporné, že účastník konania, tým že v čase kontroly umiestňoval na trh potraviny – zmrzliny, u ktorých sa chemickou laboratórnou analýzou zistilo, že pri ich výrobe použil zložky – zakázané prídavné látky, konkrétne syntetické farbivá, ktoré sa v zozname schválených prídavných látok uvedených pod č. 03 pre kategóriu potravín Zmrzliny v prílohe II nar. EP č. 1333/2008 nenachádzajú, konal v rozpore so zák. č. 152/1995 Z.z. a osobitnými predpismi.

V konaní bolo jednoznačne preukázané, že účastník konania konal v rozpore s povinnosťami ustanovenými v zák. č. 152/1995 Z.z. V predmetnom prípade je zistený skutkový stav nesporný. Preto má evidentné porušenie povinností účastníkom konania za následok sankčný postih, čo jednoznačne ukladá zák. č. 152/1995 Z.z.

Orgán úradnej kontroly pri určení výšky pokuty vzal do úvahy okolnosť, že nedostatok, ktorý je predmetom tohto správneho konania, bol zistený u účastníka konania po prvýkrát.

Protiprávne konanie trvalo u účastníka konania minimálne v čase kontroly dňa 27.07.2016. Ďalej správny orgán poznamenáva, že protiprávne konanie u účastníka konania trvalo maximálne 1 deň, pretože predmetné zmrzliny, boli vyrobené dňa 26.07.2016 a ich dátum spotreby bol 27.07.2016.

Je potrebné dodať, že v súčasnosti, kedy neustále narastá percento populácie postihnutej alergiami je opodstatnená zmena podmienok používania prídavných látok – farbív s kombinovaným najvyšším prípustným množstvom, konkrétne chinolínovej žltej (E 104), žltej SY FCF/pomarančovej S (E 110) a Ponceau 4 R, košenilovej červenej A (E 124) pri výrobe potravín. Poukazuje na to, že cieľom úplného zákazu pridávania syntetických farbív do zmrzlín je zabrániť alebo aspoň minimalizovať vznik nových alergií, ktoré poškodzujú zdravie a zneprijemňujú bežný život. A to preto, že všeobecne syntetické farbivá patria medzi potenciálne nevhodné, prípadne nebezpečné látky.

Zakázané syntetické farbivá, ktorých prítomnosť bola zistená v predávaných zmrzlinách, a to konkrétne:

E 104 (Chinolinová žltá) – je syntetické farbivo zelenožltej farby, ktoré spôsobuje hyperaktivitu detí, zhoršuje prejavy žihľavky.

E 124 (ponceau 4R) – je jasnočervené syntetické farbivo, ktoré spôsobuje astmu a hyperaktivitu detí. V testoch na zvieratách pôsobilo dokonca ako karcinogén.

Keďže syntetické farbivo E 104 (chinolínová žltá) a syntetické farbivo E 124 (ponceau 4R) boli aj pri chemickej laboratórnej analýze v odobratých vzorkách zmrzlín zistené kvalitatívnou aj kvantitatívnou použitou skúškou, ich prítomnosť v predávaných zmrzlinách je nesporná.

Zdôrazňuje sa, že účastník konania, tým že umiestňoval na trh zmrzliny, u ktorých sa chemickou laboratórnou analýzou zistilo, že pri ich výrobe použil zakázané syntetické farbivo E 104 (chinolínovú žltú) a syntetické farbivo E 124 (ponceau 4R), ohrozil hlavne zdravie detí, príp. zdravie tehotných žien zdravie ľudí so zníženou imunitou. Teda rizikóvu skupinu ľudí, ktorí sú náchylnejší podliehať škodlivému vplyvu umelých látok. Hlavne deti, ktoré sú

hlavnými konzumentmi zmrzliny, pretože dokážu zjesť v niektorých cukrovinkách viac tzv. „škodlivých éčok“ ako dospelý človek a majú nižšiu hmotnosť ako dospelý človek. Táto skutočnosť mohla mať za následok to, že po požití zmrzlín, ktoré obsahovali zakázané syntetické farbivá E 104, E 124 mohli u detí a ostatných konzumentov vzniknúť rôzne alergické reakcie a zvýšená hyperaktivita.

Závažnosť a miera zavinenia protiprávneho konania u účastníka konania spočívala v tom, že účastník konania mohol ohroziť zdravie širšieho okruhu konzumentov, pretože predmetné zariadenie sa na nachádza v centre mesta, ktoré má značný podiel na trhu a značný počet konzumentov. Riziko bolo o to vyššie, že účastníkovi konania bolo vydané súhlasné rozhodnutie na uvedenie predmetného zariadenia do prevádzky v roku 2016, ktoré stanovilo množstvo vyrábaných zmrzlín na 10 druhov denne, z čoho vyplýva, že dve nevyhovujúce vzorky predstavujú 20% zo všetkých druhov zmrzlín vyrobených v tento deň.

Avšak správny orgán pri určovaní výšky pokuty zohľadnil, že v dôsledku protiprávneho konania účastníka konania nedošlo k preukázateľnému poškodeniu zdravia konzumentov. Zároveň aj to, že neboli hlásené žiadne podnety od spotrebiteľov a ide o prvé správne konanie vo veci uloženia pokuty za vyššie uvedené porušenie zákona č. 152/1995 Z.z..

Na základe uvedených skutočností vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení bola účastníkovi konania dôvodne uložená pokuta vo výške 1 000,- Eur. Žiada sa zdôrazniť, že za správne delikty podľa § 28 ods. 3 písm. c) zák. č. 152/1995 Z.z. príslušný orgán úradnej kontroly potravín uloží právnickej osobe alebo fyzickej osobe podnikateľovi pokutu vo výške od 500 eur do 200 000 eur. Dodáva sa, že suma 1000,- Eur v percentuálnom vyjadrení k najvyššej možnej výške uloženej pokuty činí 0,50%. Čiže pokuta, ktorá je predmetom tohto konania, bola uložená účastníkovi konania v spodnej hranici.

Proti rozhodnutiu Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Humenné č. 16/01896-2 podal dňa 02.12.2016 účastník konania odvolanie v ktorom žiada uvedené rozhodnutie z nasledovných dôvodov zrušiť:

Je nám známe, že zo zoznamu povolených prídavných látok do zmrzlín boli vyradené niektoré farbivá, medzi nimi aj syntetické farbivo Ponceau 4R (E 124) a Chinolínová žltá (E 104). Taktiež máme vedomosť o tom, že zakázané farbivá môžu spôsobovať zdravotné problémy (napr. alergie) či hyperaktivitu detí. Preto pri svojej činnosti – výrobe a predaji zmrzliny – dbáme na to, aby boli dodržané všetky postupy a predpisy a použité výlučne vyhovujúce suroviny, aby nevzniklo ani len podozrenie, že s nejakým zdravotným problémom došlo po konzumácii našej zmrzliny. No a v neposlednom rade je nám známe, že Vaši pracovníci sa pri kontrolách prevádzok na výrobu zmrzliny zaoberajú práve na odber vzoriek predávanej zmrzliny, ich rozbor a zisťovanie prítomnosti zakázaných farbív.

Pri jej výrobe používame výlučne farbivá od spoločnosti LIPTAL, s.r.o. Liptovský Mikuláš. Táto spoločnosť garantuje, že nimi predávané farbivá sú povolenými farbivami pre výrobu zmrzliny. Preto nás výsledky, ktoré ste zistili chemickou laboratórnou analýzou odobratých vzoriek zmrzliny nepríjemne prekvapili, ba až šokovali a sú pre nás nepochopiteľné. Sme presvedčení, že vo Vami odobratých vzorkách zmrzliny sa nemohli nachádzať zakázané farbivá, a to z úplne jednoznačného dôvodu – nemáme iné farbivá (obsahujúce zakázané E 124 a E 104), ako tie, ktoré nám dodala firma LIPTAL, s.r.o.. Teda sme ani nemohli iné použiť pri výrobe zmrzliny.

Keďže sme boli absolútne presvedčení o tom, že sme pri výrobe zmrzliny nepoužili iné farbivá ako tie od firmy LIPTAL, s.r.o., zakúpili sme od nich ďalšie balenie červenej farby E 122 a na vlastné náklady sme dali vykonať chemickú analýzu vzorky, ktorá bolo odobratá z originálneho balenia tejto farby, aby sme sa presvedčili o jej vyhovujúcom zložení.

Podľa Protokolu č. 8902*/2016 zo dňa 09.11.2016 táto vzorka červeného farbiva vyhovovala požiadavkám ustanovených v nariadení o prídavných látkach v potravinách a neobsahovala zakázané farbivo.

Chemickú laboratórnu analýzu sme dali vykonať aj na vzorke z originálneho balenia ochucovacej pasty na ochucovanie zmrzlín – vodný melón, ktorú nám dodala firma BUDZÁK, s.r.o. Humenné. Táto spoločnosť nám dodáva ochucovacie pasty, ktoré sa používajú pri výrobe zmrzliny a taktiež sme chceli vylúčiť možnosť, že by pasta obsahovala zakázané farbivá.

Podľa protokolu č. 8903*/2016 zo dňa 02.11.2016 aj táto potravina používajúca sa pri výrobe zmrzliny vyhovela požiadavkám ustanoveným v nariadení o prídavných látkach v potravinách.

Keďže sa nám potvrdilo, že sa v potravinách, ktoré používame pri výrobe zmrzliny, nenachádzali zakázané farbivá, nevieme si vysvetliť ich prítomnosť vo vzorkách zo dňa 27.07.2016. Nie sme si vedomí porušenia akéhokoľvek predpisu či postupu pri výrobe a predaji zmrzliny a nesúhlasíme s pokutou, ktorá nám bola uložená. Svoje tvrdenia a dôkazy sme pripravení predložiť aj vyšším kontrolným úradom RÚVZ, v nevyhnutnom prípade využijeme i právne kroky.

Na základe vyššie uvedeného Vás prosíme o prehodnotenie Vášho rozhodnutia v prípade, ak sú uchované zbytky „pozitívnych“ vzoriek zo dňa 27.07.2016 o vykonanie ich opakovanej chemickej laboratórnej analýzy, Sme presvedčení, že boli vyhovujúce.

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky zaujíma k podanému odvolaniu nasledovné stanovisko:

Podľa § 28 ods. 3 písm. b) zák. č. 152/1995 Z.z. Orgán úradnej kontroly potravín uloží právnickej osobe alebo fyzickej osobe podnikateľovi pokutu od 500 eur do 200 000 eur, ak v rozpore s týmto zákonom alebo osobitnými predpismi používa do potravín nepovolené alebo zakázané prídavné látky, arómy a technologické pomocné látky.

Dňa 27.7.2016 pracovníci Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Humennom vykonali úradnú kontrolu potravín v zariadení spoločného stravovania s výrobou zmrzliny teplou a studenou cestou a predajom zmrzliny, Ul. osloboditeľov č. 2620/116 v Humennom. Kontrola bola zameraná na odber vzoriek potravín, a to zmrzliny za účelom kontroly prítomnosti farbív v zmysle nariadenie EP a rady (ES) č. 1333/2008 o prídavných látkach v potravinách v znení neskorších predpisov. Tiež bola kontrola zameraná na dodržiavanie požiadaviek označovania zmrzliny. V rámci kontroly boli odobraté 2 vzorky zmrzliny, ktoré boli laboratórne analyzované. Výsledok laboratórnej analýzy odobratých vzoriek potravín poukázal na prítomnosť nepovolených farbív v danej komodite - (v zmysle Nariadením komisie (EÚ) č. 232/2012, ktorým sa mení a dopĺňa príloha II k nariadeniu EP a Rady (ES) č. 1333/2008, pokiaľ ide o podmienky a úrovne používania chinolínovej žltej (E 104), žltej SY FCF/pomarančovožltej S (E 110) a Ponceau 4R, Košenilovej červenej A (E 124)). Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky uvádza, že postup Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Humennom bol správny.

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky konštatuje, že na základe výsledkov laboratórných analýz odobratých vzoriek zmrzlín bola jednoznačne zistená prítomnosť nepovolených farbív (protokol o skúškach vzorky potraviny č. 6454/2016 a Protokol o skúškach vzorky potraviny č. 6455/2016) a to v množstvách – farbivo E 124 - 49,0 mg/kg a farbivo E 104 - 27,5 mg/kg.

Skutočnosť, že účastník konania zakúpil ďalšie balenie od spoločnosti LIPTAL, s.r.o. a na vlastné náklady nechal vykonať analýzu ho nezbaňuje zodpovednosti za zistený správny delikt. Nejedná sa o vzorku totožnú so vzorkou odobratou v deň vykonania kontroly

v predmetnom zariadení a teda ani nie je možné na výsledky takejto analýzy prihladať. Uvedeným sa len potvrdilo deklarovanie daného farbiva v originálnom balení farbiva od spoločnosti LIPTAL s.r.o.

Taktiež, vykonaním analýzy ochucovacej pasty účastník konania len deklaroval pôvod daného farbiva v originálnom balení od spoločnosti BUDZÁK, s.r.o., Humenné.

Účastník konania nepožadoval odber vzorky pre doplnkové stanovisko znalca podľa bodu 6 článku 11, kapitoly III, hlavy II nariadenia (Es) č. 882/2004 čo potvrdil svojím podpisom na protokole o odbere vzoriek. Zároveň na základe informácie množstvo odobratých vzoriek zmrzlín zodpovedalo množstvu nevyhnutne potrebného na jednu chemickú analýzu. Skúšobné laboratórium nie je povinné uchovávať zbytky pozitívnych vzoriek.

Z výsledkov laboratórnych analýz odobratých vzoriek zmrzlín (protokol o skúškach vzorky potraviny č. 6454/2016 a Protokol o skúškach vzorky potraviny č. 6455/2016) sa jednoznačne potvrdila prítomnosť nepovolených farbív v odobratých vzorkách zmrzliny čo je v nesúlade s platnou harmonizovanou legislatívou pre oblasť prídavných látok do potravín. Uvedeným došlo k porušeniu povinnosti stanovených § 4 ods. 1 zák. č. 152/1995 Z.z., § 3 ods. 3 zák. č. 152/1995 Z.z., § 5 ods. 2 zák. č. 152/1995 Z.z., kapitole II článku 4 ods. 1 nar. EP č. 1333/2008 v znení neskorších predpisov a v kapitole II článku 5 nar. EP č. 1333/2008 v znení neskorších predpisov.

Z uvedeného vyplýva spoľahlivé a správne zistenie skutkového stavu iného správneho deliktu. Regionálny úrad verejného zdravotníctva Prešov následne výšku uloženej sankcie náležite a dôsledne odôvodnil, pričom Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky posúdil jeho argumenty ako správne a zjednotil sa s nimi. Považuje taktiež za potrebné opakovane podotknúť, že sa jedná typ potraviny ovplyvňujúcu najmä veľmi rizikóvu skupinu populácie a to detí.

Na základe uvedeného Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky považuje za potrebné rozhodnúť tak, ako je to vo výroku tohto rozhodnutia uvedené.

Poučenie:

Toto rozhodnutie je konečné a nemožno sa proti nemu ďalej odvolať (§ 59 ods. 4 správneho poriadku).

Toto rozhodnutie je po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov preskúmateľné správnym súdom podľa zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok.

Rozhodnutie dostanú:

Do vlastných rúk:

CHORVÁTSKA ZMRZLINA, s.r.o.

Prostějovská 101

080 01 Prešov

Regionálny úrad verejného zdravotníctva

so sídlom v Humennom

Ul. 26. novembra č. 1507/2

066 18 Humenné

Mgr. RNDr. MUDr. Ján Mikas, PhD.
hlavný hygienik Slovenskej republiky